

Utlåtande 2004:189 RVII (Dnr 325-3718/2004)

Klientavgifter vid familjerådgivningen

Hemställan från socialtjänstnämnden

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Avgiften för gruppsamtal vid familjerådgivningen fastställs till 125 kr per person och besök, att gälla från och med 1 januari 2005.
2. Hemställan från socialtjänstnämnden om att avgiftsbefrielse ska kunna medges efter individuell prövning godkänns.

Föredragande borgarrådet Margareta Olofsson anför följande.

Bakgrund

Kommunerna får enligt 8 kap. 2 § socialtjänstlagen (SoL) ta ut skäliga avgifter för familjerådgivning. Kommunfullmäktige beslutade den 15 december 2003 att klientavgiften för besök vid familjerådgivningen fr.o.m. den 1 januari 2004 ska uppgå till 250 kr per par- och familjesamtal omfattande 90 minuter. Det finns för närvarande inte någon avgift fastställd för deltagande i gruppsamtal.

Socialtjänstnämnden beslutade den 21 september 2004 att föreslå att avgiften för gruppsamtal vid familjerådgivningen skall sättas till 125 kr per person och besök. Därutöver föreslås att avgiftsbefrielse ska kunna medges sökande efter individuell prövning. Stadens norm för ekonomiskt bistånd föreslås ligga till grund för den individuella prövningen.

Remisser

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret tillstyrker socialtjänstnämndens förslag om att avgiften för deltagande i gruppsamtal bör uppgå till 125 kr person och besök samt instämmer i att det i vissa fall måste finnas möjlighet till avgiftsbefrielse inom familjerådgivningen.

Mina synpunkter

Familjerådgivningen är en viktig verksamhet där vi nyligen justerade klientavgiften för par- och familjesamtal. Jag anser att det är rimligt att även avgiften för gruppsamtal fastställs. Det är en brist att avgiften för gruppsamtal inte är ordentligt reglerad. I samband med att avgifter för familjerådgivningen infördes var avgiften för gruppsamtal hälften av avgiften för par/familjebesök. Avgiften för gruppsamtal skall därför fastställas till 125 kr, vilket motsvarar hälften av avgiften för klientavgifter.

Reglerna för avgiftsbefrielse har varit oklara. Det är angeläget att par/familjer inte stängs ute från familjerådgivning av ekonomiska skäl. Förslaget om att avgiftsbefrielse kan beviljas efter prövning mot stadens norm för ekonomiskt bistånd är därför välkommet.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Avgiften för gruppsamtal vid familjerådgivningen fastställs till 125 kr per person och besök, att gälla från och med 1 januari 2005.
2. Hemställan från socialtjänstnämnden om att avgiftsbefrielse ska kunna medges efter individuell prövning godkänns.

Stockholm den 1 december 2004

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNIKA BILLSTRÖM

Margareta Olofsson

Anette Otteborn

Särskilt uttalande gjordes av *Kristina Axén Olin, Sten Nordin och Mikael Söderlund* (alla m), *Lotta Edholm* och *Ann-Katrin Åslund* (båda fp) och *Ewa Samuelsson* (kd) enligt följande.

Avgiften för besök vid Familjerådgivningen har nyligen höjts från 175 kr till 250. Den nu föreslagna avgiften är en följd av det. Höjda avgifter på detta område riskerar få negativa effekter när det gäller människors vilja att i ett tidigt skede söka hjälp. För att i framtiden kunna garantera en god familjerådgivning är det centralt att vi öppnar upp för alternativa driftsformer och låter medborgarna välja utförare själva. Det kan ske genom att en familjerådgivningspeng införs. Inom detta området är det bra om så många olika infallsvinklar och metoder som möjligt står till medborgarnas förfogande, inte bara en offentlig patentlösning.

ÄRENDET

Kommunerna får enligt 8 kap. 2 § socialtjänstlagen (SoL) ta ut skäliga avgifter för familjerådgivning. Kommunfullmäktige beslutade den 15 december 2003 att klientavgiften för besök vid familjerådgivningen fr.o.m. den 1 januari 2004 ska uppgå till 250 kr per par- och familjesamtal omfattande 90 minuter.

Någon avgift för deltagande i gruppverksamhet (nedan kallad gruppssamtal) finns för närvarande inte fastställd. Socialtjänstnämnden föreslår att avgiften för gruppssamtal fastställs av kommunfullmäktige till 125 kronor/person och besök enligt tidigare principer. Socialtjänstnämnden föreslår vidare att avgiftsbefrielse ska kunna medges sökande enligt principerna i socialtjänstförvaltningens tjänsteutlåtande. Beslut om avgiftsbefrielse delegeras till enhetschefen för Familjerådgivningen. Stadens norm för ekonomiskt bistånd föreslås ligga till grund för den individuella prövningen.

Socialtjänstnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 21 september 2004 följande

1. Socialtjänstnämnden föreslår att kommunfullmäktige beslutar att avgiften för gruppssamtal vid familjerådgivningen fastställs till 125 kronor/person och besök.
2. Socialtjänstnämnden föreslår att kommunfullmäktige beslutar att avgiftsbefrielse ska kunna medges sökande enligt principerna i tjänsteutlåtandet.
3. Socialtjänstnämnden beslutar att delegera beslut om avgiftsbefrielse för familjerådgivning till enhetschefen på Familjerådgivningen.

Socialtjänstförvaltningens tjänsteutlåtande av den 23 augusti 2004 är i huvudsak av följande lydelse.

Enligt 8 kap. 2 § socialtjänstlagen (SoL) får kommunen ta ut skäliga avgifter för familjerådgivning på grunder som kommunen bestämmer. Avgifterna får dock inte överstiga kommunens självkostnader. Kommunfullmäktige (KF) beslutar om avgifter för enskilda.

Klientavgiften för besök på Familjerådgivningen höjdes från 175 kronor/samtal till 250 kronor/samtal fr.o.m. 2004-01-01. Denna avgift gäller för ett samtal omfattande 90 minuter. Avgiften ligger därmed i nivå med avgiften för specialistläkarvårdstaxan inom landstinget på 260 kronor/besök.

Behov av översyn av nuvarande klientavgifter vid Familjerådgivningen har aktualiserats.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom Individorienterade verksamheter i samarbete med kansliavdelningen. Samråd har skett med juridiska avdelningen vid Stadsledningskontoret och med jurist på Kommunförbundet.

Klientavgifter

Avgifter för enskilda d.v.s avgiftstaxa fastställs av KF. KF:s beslut om avgiftstaxa kan överklagas genom laglighetsprövning.

Avgiften för par-/familjesamtal

Klientavgiften för besök på Familjerådgivningen höjdes från 175 kronor/samtal till 250 kronor/samtal fr.o.m. 2004-01-01. Denna avgift gäller för ett parsamtal omfattande 90 minuter. Vid avgiftssättningen har kostnaden för samtalen jämförts med taxan för specialistläkarvård inom landstinget, som f.n. uppgår till 260 kronor/besök.

Avgiften för gruppsamtal

Familjerådgivningen erbjuder också deltagande i seminariegrupper för nyseparerade. Någon avgift för gruppsamtalen finns för närvarande inte fastställd.

I samband med att avgifter infördes för familjerådgivning framgår av ett förvaltningscirkulär daterat 1991-12-16 att socialnämnden beslutat att avgiften vid par-/familjesamtal var 100 kronor/besök och att avgiften vid gruppsamtal var 50 kronor per person och besök. Förvaltningens bedömning är att denna princip för avgiftssättning bör vara utgångspunkten för reglering av avgiften för gruppsamtal. *Förvaltningen föreslår därför att avgiften för gruppsamtal fastställs till 125 kronor/samtal och person.*

Avgiften för lagstadgade (FB 6:18) samarbetssamtal

Samarbetssamtal är samtal, som syftar till att föräldrar ska få hjälp att finna former för ett fortsatt samarbete kring barnen efter en separation i frågor som rör vårdnad, boende, m.m. Syftet med samtalen är att hjälpa föräldrarna att göra överenskommelser kring barnet. Ingen avgift tas ut för samarbetssamtal.

Uteblivanden/återbesök

Återbud måste lämnas senast kl. 9.00 dagen före besöket för att tiden ska kunna erbjudas andra sökande alternativt om disponeras för rådgivning per telefon. Sökande som lämnat återbud för sent eller uteblir debiteras full avgift.

Högekostnadsskydd

Högekostnadsskydd fanns tidigare och innebar att avgiften antingen sattes ned eller att avgiftsbefrielse beviljades automatiskt efter ett visst antal samtal. Något högekostnadsskydd finns inte längre. I och med att samtalsserierna för parsamtal på familjerådgivningen har blivit kortare under de senaste åren har behovet av tidigare högekostnadsskydd, som trädde in efter 8 respektive 15 samtal, spelat ut sin roll. I

skydd, som trädde in efter 8 respektive 15 samtal, spelat ut sin roll. I dagsläget omfattar kontakterna i genomsnitt 3-4 samtal till de sökande.

Avgiftsbefrielse

Möjlighet till avgiftsbefrielse har under årens lopp i undantagsfall kunnat beviljas efter ekonomisk prövning.

Vid genomgång av rutinerna omkring klientavgifter har framkommit att aktuella riktlinjer för avgiftsbefrielse inte är formellt fastställda. En sådan riktlinje, antagen av kommunfullmäktige, bör ligga till grund för hur frågan om avgiftsbefrielse ska hanteras inom familjerådgivningen.

Det är angeläget att par/familjer, som saknar eller har låga inkomster, av ekonomiska skäl inte utestängs från möjligheten att söka hjälp via familjerådgivningen. I vissa fall bör avgiftsbefrielse därför kunna beviljas.

Sökande ska efter individuell prövning kunna avgiftsbefrias av ekonomiska skäl.

Avgiftsbefrielse ska kunna beviljas om sökande har inkomster i nivå med eller understigande EGT (ekonomisk grundtrygghet) d.v.s. försörjningsstöd. Stadens norm för ekonomisk bistånd föreslås ligga till grund för den ekonomiska prövningen. En ekonomisk prövning görs på Familjerådgivningen.

Det är relativt ovanligt att personer ansöker om avgiftsbefrielse. Endast ca 2% av de sökande har under de senaste åren erhållit avgiftsbefrielse.

Avgiftsnedsättning tillämpas inte.

Beslut om avgiftsbefrielse

Ett enskilt beslut om avgiftsbefrielse kan endast överklagas genom laglighetsprövning.

Delegation

Enhetschefen för Familjerådgivningen föreslås få delegation att efter ansökan från sökande och enligt beräkning ovan att besluta om att bevilja avgiftsbefrielse.

Anonymitet/sekretesskydd

Familjerådgivningen omgärdas av särskilt stränga sekretessregler. Redan den uppgiften att någon vänt sig till familjerådgivningen omfattas av sekretess. Sökande har rätt att vara anonyma.

Anmälan av beslut till socialtjänstnämnden

Besluten om avgiftsbefrielse ska årligen anmälas till socialtjänstnämnden.

Budget

Budgeten för Familjerådgivningen uppgår till 9.306 tkr brutto, intäkter 1.050 tkr, 8.256 tkr netto.

REMISSER

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande av den 28 oktober 2004 är i huvudsak av följande lydelse.

Socialtjänstnämndens familjerådgivning ansvarar för rådgivningsverksamhet till familjer och enskilda med samlevnadsproblem i Stockholm stad. Verksamhetens kostnader för år 2004 uppgår till 9,3 mnkr och intäkter till 1,0 mnkr, netto 8,3 mnkr. För rådgivningen betalar den enskilde, enligt kommunfullmäktiges beslut, en avgift om 250 kr per par- och familjesamtal. Det finns för närvarande inte någon fastställd avgift för deltagandet i gruppsamtal enligt socialtjänstnämnden. Nämnden hänvisar till förvaltningscirkulär daterat den 16 december 1991, där avgiften vid gruppsamtal anges uppgå till 50 kr per person och besök, motsvarande hälften av avgiften vid par- och familjesamtal. Stadsledningskontoret instämmer i socialtjänstnämndens förslag till att avgiften för deltagande i gruppsamtal bör uppgå till 125 kr person och besök.

I samband med lagstadgade samarbetssamtal (FB 6:18) kan föräldrarna välja om de vill anlita familjerätten eller stadens familjerådgivning för samtal. Samarbetssamtal är samtal för separerade i frågor som rör vårdnad och umgänge av de gemensamma barnen. Samarbetssamtalen är avgiftsfria för den enskilde oavsett om de genomförs i familjerätten eller stadens familjerådgivning.

Stadsledningskontoret instämmer i att det i vissa fall måste finnas möjlighet till avgiftsbefrielse inom familjerådgivningen. Den sökande ska efter individuell prövning kunna avgiftsbefrias av ekonomiska skäl. Stadens norm för ekonomisk bistånd bör ligga till grund för den ekonomiska prövningen.